

зміщення акцентів щодо сприйняття ролі перекладача: від мовного посередника, до міжкультурного інтерпретатора.

Список використаних джерел:

1. Боговик О. А. Соціолінгвістичні та прагматичні проблеми перекладу. Навчальний посібник для студентів VI курсу спеціальності «Філологія». Дніпро : ПП Кулик В.В., 2020. 155 с.

2. Frías Y. J. Au seuil de la traduction: *Event or Incident. Événement ou incident. On the role of translation in the dynamics of cultural exchange. Du rôle des traductions dans les processus d'échanges culturels*. 2010. pp. 287–316.

3. Hatim B., Mason I. *The Translator as Communicator*. London-New York: Routledge, 1997. 244 p.

4. Kade O. Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung. Leipzig: Verl. Enzyklopädie, 1968. 128 S.

5. Katan D. Cultural mediation. *Handbook of translation studies*. 2013. Vol. 4, pp. 84–91.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-6>

Василишина Н. М.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов та перекладу,
Національний авіаційний університет*

ПРОФЕСІЙНА АНГЛОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Мовна компетентність є однією з найголовніших умов успішного працевлаштування та побудови кар'єри. Мовна політика Європейського Союзу свідчить про надзвичайну важливість вивчення мов в інтеграційних процесах. Зростання ваги мовної політики позначилося й на структурі Єврокомісії. Якщо раніше вона перебувала у сфері відповідальності комісара ЄС із освіти, тренінгів, культури та мультилінгвізму, то 1 січня 2007 року створено окрему посаду комісара ЄС з мультилінгвізму. Зараз її обіймає Леонар Орбан з Румунії. Він очолює генеральний директорат Єврокомісії з письмових перекладів, генеральний директорат з усних перекладів та офіс офіційних публікацій

Європейських спільнот. Орбан керує також відділом політики мультилінгвізму в генеральному директораті з освіти та культури. У його підпорядкуванні перебувають 3400 службовців, що становить 15% усього персоналу Європейської комісії [7; 8].

Сприяння вивченню іноземних мов уже давно стало окремим напрямом діяльності Єврокомісії, що має назву Language Learning Policies. Українською мовою це можна перекласти як «політика у сфері навчання іноземних мов». Першою всеосяжною програмою, спрямованою на це, була Lingua, запроваджена в 1989 році. Відтоді, як підкреслює Єврокомісія, «вивчення іноземних мов перебуває у серці європейських освітніх програм». Актуалізував мовну проблематику Європейський рік мов, що пройшов 2001 року. По його завершенні Європейський парламент і Європейська рада ухвалили резолюції, які закликали Європейську комісію розробити й запровадити низку заходів, спрямованих на сприяння вивченню іноземних мов. За даними євробарометра, 67% європейців вважають що, викладання іноземних мов має стати політичним пріоритетом, ще 29% абсолютно впевнені у цьому. Загалом 84% європейців вважають, що кожен громадянин у ЄС повинен володіти, щонайменше, однією мовою, крім своєї рідної [2; 3; 8].

На сучасному етапі становлення закладів вищої освіти актуальності набуває його інтегрування до міжнародної системи освіти, в тому числі й формування іншомовної комунікативної компетентності через активне вивчення іноземних мов. Окремі дослідники вказують на важливість зв'язку іншомовної комунікативної компетентності з професійною і доводять, що ефективність роботи фахівця значною мірою залежить від того, наскільки у загальній структурі його предметно-технологічної підготовки інтегровано мовленнєву компоненту, а процес формування іншомовної професійної компетентності передбачає «накладання» іншомовних навичок на предметний зміст професії під час виконання професійних завдань. Тому в сучасних умовах модернізації вищої освіти України стратегічною метою у підготовці конкурентоспроможних фахівців науковці вважають формування іншомовної професійної компетентності [4; 5; 7].

В умовах активного розвитку міжкультурних контактів, сьогодні однією з обов'язкових вимог до кваліфікації сучасних професіоналів є вміння здійснювати професійно орієнтоване спілкування іноземною мовою. Кожен професіонал має володіти не лише фаховими знаннями, а й вибудовувати стратегію іншомовної комунікації з метою передачі співрозмовнику інформації, описувати явища, пояснювати факти та наводити аргументи для отримання бажаного ефекту. Практичною

метою у навчанні іноземної мови визначається формування іншомовної комунікативної компетентності, тобто розвиток здатності здійснювати відповідну мовленнєву діяльність, психологічна структура якої включає низку компонентів, що варто враховувати при розробці вправ для формування іншомовних навичок. До них відносяться мотиви (комунікативно-пізнавальні потреби); цілі (конкретний очікуваний результат); предмет (форма відображення зв'язків предметів та явищ реальної дійсності); засоби і способи (знання, навички і вміння формування і формулювання думки, де засобом є мова, а способом – мовлення) [2; 6; 7].

В комунікативній компетентності можна виділити лінгвістичні, психологічні та соціальні субкомпетентності:

– *лінгвістична субкомпетентність комунікативної компетентності* утворюють рівні мовленнєвої компетентності, мовленнєва активність, сформованість аналітичних вмінь, лексичний запас, мовна та стилістична грамотність;

– *психологічна субкомпетентність комунікативної компетентності* становить компетентність в оцінці зовнішніх психічних проявів та поведінки партнера у спілкуванні, наявність мотивації до розвитку своїх індивідуальних здібностей, до комунікації та прагнення до самореалізації;

соціальна субкомпетентність комунікативної компетентності виступають у вигляді наявності соціальної активності, адекватного сприйняття ситуації спілкування, соціальної адаптації [1; 2; 5; 6].

В межах теорії поетапного формування процес оволодіння мовленнєвими діями тлумачиться як такий, що включає п'ять етапів:

– *орієнтувальний*, на якому ті, хто навчаються, сприймають дію, здійснюючи орієнтування у діяльності;

– *предметний етап*, де зовнішня дія виконується відповідно до згаданих орієнтирів і відбувається оволодіння студентами її матеріалізованою формою;

– *етап мовлення вголос*, що супроводжується промовлянням без опори на зовнішні орієнтири;

– *етап промовляння про себе*, на якому дія формується у внутрішньому мовленні без опори як на зовнішні об'єкти, так і на розгорнене мовлення; етап виключно розумової дії, коли завершується її становлення. Ефективний контроль у вигляді зворотного зв'язку за допомогою матеріалізованих типів навчальної інформації забезпечується безпосередньо в процесі виконавчої фази формування розумової дії [2; 7].

Іншомовна комунікативна компетентність є багатокомпонентним утворенням. Відтак існує чимало поглядів науковців на структуру цього новоутворення. У Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти виокремлено такі його складники – компетенції лінгвістична, соціолінгвістична і прагматична. Чимало науковців трактують іншомовну комунікативну компетентність як результат професійної підготовки майбутніх фахівців і в її структурі виокремлюють прикладну компоненту [2; 4; 7].

Таким чином, професійно-орієнтована іншомовна підготовка студентів ЗВО спрямована на:

- взаємодію викладачів і студентів у процесі навчання іноземної мови, що є джерелом інтенсивного саморозвитку студентів;
- інтеграцію процесів оволодіння професійно-орієнтованою іноземною мовою з розвитком особистісних якостей студентів, знанням культури країни носіїв мови, що вивчається та набуттям спеціальних навичок, які базуються на професійних і лінгвістичних знаннях; мотивацію навчання студентів;
- індивідуалізацію іншомовної підготовки студентів;
- впровадження інформаційно-комунікаційних технологій; використання міжпредметних зв'язків, автентичних матеріалів та моделювання комунікативних ситуацій, наближених до реальних;
- рентацію навчального процесу на активну самостійну роботу, що формує автономію студентів, створює умови для їхнього самовираження та саморозвитку.

Список використаних джерел:

1. Боса В. П. Формування мовленнєвої компетентності майбутніх учителів іноземних мов у процесі вивчення фахових дисциплін: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2018. 23 с.
2. Боярчук Н. К. Модель формування професійної компетентності майбутніх економістів. *Педагогічні науки*. 2013. № 1(57). С. 85–94.
3. Брик Р. С. Формування професійної компетентності майбутніх працівників сфери туризму в професійно-технічних навчальних закладах засобами інформаційних технологій: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. К., 2011. 20 с.
4. Василюшина Н.М., Скирда, Т.С. Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови. Практикум для студентів денної форми навчання галузі знань 0302 «Міжнародні відносини». *Навчальний посібник*. 2020. К. 176 с.

5. Василюшина Н.М. Професійні компетентності майбутніх фахівців сфери туризму в крос-культурному середовищі. *Наукові записки: зб. наук. праць. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова*. 2020. Вип. 147. С. 14 – 19.

6. Вороніна Д. А. Зміст та структура іншомовної комунікативної компетентності сучасних фахівців: web-site. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/19532/1/Voronina.pdf>.

7. Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу: веб-сайт. URL: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua>.

8. Вступ до права Європейського Союзу: навч. посіб. / Р.А. Петров, З.Й. Опейда, Д.Е. Федорчук, А.О. Вакуленко. Донецьк, 2001. 150 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-7>

Vasina K. O.

*fifth-year student at the Faculty of Foreign Languages,
Izmail State University of Humanities*

ENGLISH-LANGUAGE POLITICALLY CORRECT VOCABULARY AS A KIND OF ETIQUETTE RECEPTION OF COMMUNICANTS

From a linguistic point of view, the practice of so-called «political correctness» seems to be rooted in the desire to eliminate the alienation of various identity groups based on the use of language. According to Sapir-Whorf, our perception of reality is determined by our thought processes, which are influenced by the language we use. In this way, language shapes our reality and tells us how to think about this reality and react to it [3]. In addition, language not only reveals, but also promotes our biases.

The terms «political correctness», «politically correct» entered the language thanks to the United States' feminist and other leftist movements of the 1970s and were intended to mean «inclusive». It referred to the use of language that would not cause an individual of any demographic, social or cultural group to feel excluded, insulted or humiliated.

The earliest printed mention explicitly using the term «politically correct» in its current generally accepted sense is Tony Cade's «Black Woman», 1970: «... a man cannot be politically correct and a [male] chauvinist, too» [1, c. 99].

After that, the use of «politically correct» language quickly spread to other parts of the industrialized world. So, what is political correctness?

Political Correctness (PC) is a term used to refer to language that seems intended to give the least amount of offense, especially when describing